

mitku rozepře rozsouzení. **D ů v o d y:** Stížnost obrací se proti mínění prvního soudu, že dřívější spory mezi žalobcem a některými ze žalovaných týkají se týchž osob a téhož nároku, a dovozuje, že tam nemohlo se jednati ani o týž předmět sporu, ježto šlo o spory u soudů okresních, podle hodnoty tohoto sporu pro nárok ten věcně nepříslušných. Stížnosti nelze upříti oprávněnosti. Spory u okresních soudů netýkaly se ani týchž stran, neboť, byť tu i byla totožnost mezi nynějším žalobcem a tehdejším žalovaným, a nynějšími žalovanými a tehdejšími žalobci, nelze tvrditi, že by bylo šlo o týž předmět sporu. V oněch sporech šlo o jednotlivé již splatné dávky výměnkové a rozhodováno bylo toliko o nároku na tyto dávky, takže dle § 411 c. ř. s. rozsudkem bylo právoplatně rozhodnuto toliko o těchto dávkách a nemůže se právní moc rozsudků těch dotýkati právního poměru sama, když nebyl učiněn návrh na jeho určení dle §§ 236 nebo 259 c. ř. s. Byť i soud, rozhoduje o jednotlivých dávkách, byl nucen zkoumati a v důvodech se vysloviti též o právním poměru, z něhož nárok na dávky byl odvozován, nemohlo rozhodnutí to dle cit. zákonného ustanovení nabýti právní moci, poněvadž nebylo předmětem vlastního výroku rozsudkového a nelze tedy mluviti o věci právoplatně rozsouzené.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Správné důvody napadeného usnesení nebyly vyvráceny dovolacím rekursem, jenž sám výslovně uznává rozdíl, záležející v tom, že v dřívějším sporu šlo o nároky, již vzniklé, kdežto v tomto sporu jde o dávky budoucí. Již z toho je patrné, že předmět sporu je rozdílný v obou případech. Není potřebí zabývati se dalšími vývody rekursu, jenž přes to snaží se dovoditi opak. Pravomoc jest omezena na rozhodnutí, obsažené v nálezu rozsudkovém. Teprve v tomto sporu má býti rozhodnuto rozsudkem o sporném právním poměru, jež soudy v dřívějších sporech pouze předpokládaly, o něm však přímo nerozhodly. Peněžitě částky, k jejich zaplacení byl žalobce právoplatně odsouzen, nejsou již předmětem sporu.

Čís. 1915.

Změní-li se podstatně poměry, lze domáhati se nové úpravy nároku na výživné, upraveného smírem, anebo soudcovským výrokem.

(Rozh. ze dne 11. října 1922, Rv I 385/22.)

Ve sporu o rozvod manželství od stolu a lože uzavřeli manželé dne 4. března 1919 smír, jímž zavázal se žalovaný platiti manželce, pokud bude v činné službě, jednu třetinu služebních požitků a, jakmile vstoupí do výslužby, 45 Kč měsíčně. Manžel vstoupil v roce 1919 do výslužby a manželka domáhala se na něm vzhledem k tomu, že stouply jeho penzijní požitky, zvýšení měsíčních příspěvků na 80 Kč. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** žalobě vyhověl. **D ů v o d y:** Úmluva rozvedených manželů o výživném jest, nastala-li změna poměrů, které se strany, uzaví-

rajíce smlouvu, nemohly nadíti, změnitelna. Tomu nasvědčuje zejména i ustanovení § 19 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n., dle něhož může z důležitých příčin kterýkoli z rozloučených manželů žádati za nové uspořádání majetkových poměrů pořadem práva. Žalovaný jako manžel jest povinen poskytovat žalobkyni nutnou výživu. Není pochybnosti o tom, že měsíční příspěvek 45 Kč, který žalovaný se zavázal platiti žalobkyni na výživu, jest za nynějších drahotných poměrů úplně nedostatečný a nemůže nikterak stačiti na její výživu. Z úředního sdělení okresní politické správy v H. jde, že výslužné žalovaného s přídavky činí ročně 9600 Kč a že vedle toho výdělek žalovaného, který dříve obchodoval semeny a nyní má trafiku, činí průměrně 250—300 Kč měsíčně. Z toho plyne, že ve příjmech a výdělkových poměrech žalovaného, v době po uzavření smíru nastala podstatná změna, že majetkové poměry žalovaného se podstatně zlepšily a příjmy jeho jsou mnohem vyšší, než žalobkyně při uzavření smíru mohla předpokládati, a zmíněné majetkové a výdělkové poměry žalovaného odůvodňují úplně nárok žalobkyně na zvýšení výživného. Požadovaná částka 80 Kč měsíčně jest rovněž vzhledem ku změněným majetkovým poměrům žalovaného úplně přiměřenou. O d v o l a c í s o u d rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Soud odvolací sdílí úplně stanovisko soudu první stolice o změnitelnosti smíru, a k důvodům první stolice dodává, že povinnosti manžela poskytovat manželce výživné dle § 91 obč. zák. jest povahy nejen soukromé, nýbrž i veřejnoprávní, takže na př. manželé ani vzájemnou smlouvou nemohou upravit povinnost manželovu, na § 91 obč. zák. založenou, ohledně výživného na škodu veřejné dobročinnosti nebo domovské obce. Vyživovací povinnost manželova jest povinnost statusová, z trvalého svazku manželského a po jeho dobu stále vyplývající, v podstatě závazku nezměnitelná a toliko co do výše okolnostmi stavu manželova řízená. Z toho jest patrné, že podstatnou změnou okolností, na jejichž podkladě ve smíru výživné bylo upraveno, jest odůvodněna i změna výše výživného, které se může kterýkoli z obou manželů domáhati.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

S hlediska důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s. pokouší se dovolatel dovoditi, že změna ujednaného smíru jest přípustna jen z důvodu § 1386 obč. zák. kromě tohoto případu však že nelze smír jakožto oboustranně závaznou smlouvu o urovnání pochybných právních nároků oproti vůli druhé strany jednostranně změnit. Vývody tyto došly však případného vyvrácení již v rozhodnutích předchozích stolic, na jejichž důvody se poukazuje a k nim ještě dodává: Každý smír a neméně i soudní výrok, jímž upravují se nároky na výživu, jest změnitelným, když nastanou důležité příčiny; zejména když se poměry, za nichž byl ujednan, změní tou měrou, že přiměřená změna smíru jeví se ze spravedlivých důvodů právních nutným důsledkem těchto nových poměrů. Plyne to z povahy a účelu nároků na výživu; smíry takové ujednávají se se zřetelem na poměry, které jsou v době ujednání aneb aspoň v této době v počet brány býti mohou, a platí tudíž zpravidla za smluvené s výhradou rebus sic stantibus. Platí zajiště totéž i o smíru stran, o jehož změnu právě jde a z okolností, že sta-

noveno bylo jiné výživné pro dobu, kdy dovolatel zůstane v aktivní službě a v aktivních služebních požitcích a jiné zase pro dobu, kdy vstoupí na odpočinek, lze již důvodně souditi, že bylo již počítáno s měnivostí poměrů, pro něž smír měl plattii. Změnily-li se, jak předchozí soudy zjišťují, poměry ty tak podstatným způsobem, že žalovaný běže na odpočíváních požitcích nyní 9000 Kč, nemůže spravedlivě zůstat v nezměnitelné platnosti ustanovení smíru, dle něhož by se žalobkyni na výživném dostati mělo pouhých 45 Kč, které dle nynějších drahotných a valutárních poměrů, tehdy nepředvídaných, tvoří jen nepatrný zlomek kupní hodnoty téže částky z doby tehdejší. Přiměřená změna příslušných ustanovení smíru vyplývá tedy jako nutný právní důsledek, odůvodněný nejenom v předpisu § 914 obč. zák., dle něhož smlouvy vykládati jest dle úmyslu stran s hlediska právní poctivosti, nýbrž i §em 1389 obč. zák., jehož zásady obdobou nutně užiti jest.

Čís. 1916.

Fakturové sudiště (§ 88, odstavec druhý j. n.) vztahuje se i na vedlejší nároky, související hospodářsky s obchodem, pro něž bylo založeno.

(Rozh. ze dne 11. října 1922, R II 350/22.)

Žalující firma domáhala se na žalované jednak vrácení pytlů, zapůjčených při dodávce, pokud se týče náhrady za ně, a konečně půjčovného za pytle a opřela žalobu co do místní příslušnosti o ustanovení § 88, odstavec druhý j. n., ježto ve faktuře o dodaném zboží byla obsažena doložka splatnosti a žalovatelnosti v X., ležícím v obvodě dovolaného sborového soudu. Námitce místní nepřislušnosti s o u d p r v é s t o l i c e vyhověl a žalobu odmítl, r e k u r s n í s o u d zamítl námitku místní nepřislušnosti. D ů v o d y: Je na první pohled jasno, že všechny tři zažalované pohledávky jsou v právní a skutkové spojitosti. Vyvěrají všechny ze smlouvy ze dne 26. listopadu 1919, vzniknuvše straně žalující prý tím, že strana žalovaná nezaplatila za zboží nedoplatek 2663 K 10 h, že nevrátila s tímto zbožím zapůjčené pytle v ceně 2400 Kč, a že konečně nezaplatila 257 K půjčovného za pytle, které řádně vrátila. Požadavek odškodného a půjčovného za pytle je nepochybně následkem dodací smlouvy samé, souvisí s ní, neplyne z jiné zvláštní smlouvy, nýbrž tvoří s hlavním nárokem z dodací smlouvy jednotný celek. Lze proto tyto nároky podle § 55 j. n. a 227 c. ř. s. spojití a zažalovati v jedné žalobě, byť i pro každý z nich o sobě byl příslušným okresní soud, u soudu sborového. Je tedy věcná příslušnost dovolaného soudu odůvodněna. Totožnost pramene, z něhož zažalované nároky prýští, odůvodňuje také místní příslušnost dovolaného soudu. Neboť není sporu, že jde o strany provozující obchodní živnost, a že ohledně dodávky samé založeno bylo fakturové sudiště. Není výslovného předpisu, že by dohoda o příslušnosti soudu podle § 88 odstavec druhý j. n. platila jen pro ujednání ve faktuře vyjádřené. Názor tento není správným ani pro případ dohodnutí podle prvního odstavce tohoto §u, kde jsou přípustné žaloby jednotlivě uvedeny, ale zajisté není správným pro dohodnutí podle odstavce druhého § 88 j. n., jenž zcela